

Un finançament a mitges

GENERALITAT VALENCIANA

D'esquerra a dreta, el conseller valencià Gerardo Camps i els vice-presidents Elena Salgado i Manuel Chaves.

Mentre que a Catalunya i a les Illes els partits governants es feliciten pel nou model de finançament, al País Valencià cap partit, ni tan sols el PSPV-PSOE, no està satisfet d'un sistema que deixa els valencians per sota de la mitjana estatal en inversió per capita.

Insatisfacció generalitzada. És la sensació que ha deixat a l'atmosfera el nou model de finançament aprovat pel Consell de Política Fiscal i Financera el 15 de juliol. Tres setmanes després, la majoria de partits valencians lamenten d'una manera o altra haver deixat passar l'oportunitat de bastir un sistema que garantira uns recursos suficients per al País Valencià. Cap partit no veu l'aigua clara

d'un acord que deixa als valencians per sota de la mitjana en inversió per capita i que, a més, aprofundeix en un dèficit fiscal que, ara per ara, se situa en el 6,37 % del PIB. Mentre que Catalunya i les Illes han aconseguit millorat la seua posició, el País Valencià se situarà, amb el nou esquema, a la cua en matèria financera. Segons les estimacions del ministeri una volta tancat l'acord (si bé, és cert, encara

queden molts detalls per perfilar), el finançament per al País Valencià se situarà al voltant dels 2.680 euros per persona, lluny dels 3.000 euros de mitjana estatal o dels 3.180 estimats per al cas del Principat. En el conjunt de l'estat, només el País Valencià, les Balears (2.866 euros), Múrcia (2.875), les Canàries (2.756) i Madrid (2.799) estan per sota de la mitjana.

Amb aquestes xifres sobre la taula, cap partit polític valencià no sembla complagut pel resultat d'un procés que determina la dotació financera per a almenys els pròxims cinc anys. Si bé l'increment del percentatge de participació de les comunitats autònomes en els impostos ha augmentat (es cedeix el 50 % de l'IRPF, en lloc del 33 % actual; el 50 % de l'IVA, en lloc del 35 % actual, i el 58 % d'impostos especials, en lloc del 40 %), les xifres atorgades al País Valencià no reso-

len les necessitats de futur ni donen resposta al dèficit fiscal de més de 5.500 milions d'euros que arrossega el País Valencià amb el sistema fins ara vigent.

De nou, l'anticatalanisme. De tot plegat n'està fent bandera el govern Camps i el Partit Popular, que han trobat en el finançament un nou cavall de batalla. Les mancances del nou model rearmen el discurs reivindicatiu i victimista que tan bons resultats ha donat fins ara als conservadors valencians. On abans hi havia el trasvasament, després l'arribada de l'alta velocitat i darrerament la reivindicació de l'eix mediterrani, ara hi han situat el finançament.

De fet, l'aprovació del nou sistema de finançament ha fet saltar pels aires el virtual front comú que els responsables polítics catalans i valencians havien escenificat als últims mesos. Les freqüents reunions dels consellers Antoni Castells i Gerardo Camps havien fet pensar en la configuració d'un front comú –si bé sempre van rebutjar aquesta denominació– en matèria de reivindicació financera. A l'hora de la veritat, però, mentre que els catalans disposaven d'un estatut molt ambiciós en matèria financera, els valencians han disposat d'un instrument, l'estatut valencià, molt menys ambiciós en aquesta matèria. Això ha condemnat els negociadors valencians a adoptar posicions molt menys ambicioses que les catalanes.

Tot plegat, ha dinamitat la relació de respecte i reconeixement que els conservadors valencians havien brindat al govern català l'últim any. L'aprovació del nou model de finançament ha despertat la catalanofòbia més rànica entre els dirigents populars valencians, que acusen de manera velada Catalunya, i especialment Esquerra Republicana, de traure profit del procés negociador. "En realitat, és el model de Carod-Rovira, perquè aposta pel sectarisme, la marginació, per deixar a la Comunitat Valenciana al marge, per fer discriminacions entre espanyols, per traure una part d'Espanya fora d'ella i per annexionar un altra part d'Espanya que ells denominen Països Catalans. Eixe és el model que ha aprovat el senyor Zapatero", ha arribat a dir Ricardo Cos-

Jorge Alarte diu que els socialistes "no podem estar del tot satisfets" amb les xifres del nou model

ta, secretari general del Partit Popular i cara visible d'una croada que barreja anticatalanisme i demagògia. "El PP considera que tot el que siga posicionar-se contra Catalunya li dona vots i li és igual que això faça mal a les relacions entre veïns", apunta Cristina Moreno, portaveu d'economia del PSPV-PSOE, "els és igual, sempre que siga a costa d'obtenir vots. Ho han fet reiteradament quan han estat dèbils políticament."

Com pitjor, millor. La posició dels populars valencians és, de fet, ben curiosa. Els conservadors havien reivindicat fins ara una revisió del model

de finançament perquè l'anterior no tenia en compte l'increment de població experimentat des del 2002, quan Eduardo Zaplana i José María Aznar havien ideat l'anterior, del qual ara el PP abominava. Per tot això, el criteri poblacional i l'establiment de mecanismes de revisió (a més increment de població, més recursos) havien de ser pedra angular del nou model, segons manifestava el govern Camps durant la negociació. Finalment, eixa reivindicació –que també es compartia des del govern català– s'ha incorporat al nou model de finançament, donant així satisfacció a les reivindicacions dels populars valencians.

Coberta eixa demanda, l'executiu de Camps havia de buscar un nou flanc des del qual disparar. I els populars valencians l'han trobat en la quantitat de fons addicionals que el nou model atorga al País Valencià i que se situa en 1.200 milions d'euros. Es tracta d'una quantitat superior fins i tot a la que es va reivindicar a l'inici de les negociacions. La diferència és, però, que aleshores el fons addi-

Aire per a unes arques depauperades

El nou model de finançament aprovat pel Consell de Política Fiscal i Financera pressiona encara més uns comptes, els de la Generalitat Valenciana, ja de per si escanyats. Les arques públiques valencianes fa anys que caminen per la senda de l'endeutament desbocat i ara el nou model de finançament, que deixa la inversió per càpita de l'estat per sota de la mitjana, no fa més que afegir-hi noves dificultats. Els números vermells de l'erari públic no han deixat d'eixamplar-se d'ençà que el Partit Popular s'instal·là a la Generalitat, ara fa catorze anys, tot situant-se per damunt de la mitjana estatal. Segons dades del Banc d'Espanya, a finals de 2008 el deute de la Generalitat Valenciana representava el 11,6 % del producte interior brut (PIB), mentre que la mitjana estatal se situava en el 6,7 %. En números absoluts, el País Valencià arrossega un deute de 15.284 milions d'euros. Aquesta xifra representa el 18 % del total del deute autonòmic a tot l'estat (que ascendeix a 73.385 milions), a pesar que el País Valencià representa l'11 % de la població i el 10 % de la riquesa de l'estat.

Les xifres no han deixat de ser matèria de discòrdia en l'arena política. Mentre que per als partits de l'oposició l'endeutament és conseqüència de la política "malbaratadora" del Partit Popular i al seu gust pels grans esdeveniments, el govern Camps ha apuntat cap a l'executiu central com a responsable de la situació. Els "incompliments i discriminacions" en matèria financera, segons el discurs dels populars, han provocat la "tensió en els comptes públics". Siga com siga, la veritat és que el 31 de març a cada valencià li corresponien 2.596 euros de deute, fins a sumar els 15.284 del total del País Valencià.

“No hem perdut posicions, però no hem avançat”

Cristina Moreno Fernández (València, 1963) és portaveu d'economia del PSPV-PSOE a les Corts i membre de l'executiva nacional del seu partit. En aquesta entrevista parla del nou model de finançament. “Com a socialista i com a valenciana, sempre haguera volgut més per a la comunitat, en aquest model o en qualsevol altre”, afirma.

—**El govern valencià i el PP asseguren que el nou model de finançament perjudica i discrimina el País Valencià. Tampoc des dels grups nacionalistes i d'esquerrers estan satisfets. Què han de dir des del PSPV-PSOE?**

—Creiem que cal diferenciar el model, que ens sembla bé i aprofundeix en el disseny de l'estat de les autonomies i és el millor dels últims 30 anys, i el repartiment dels fons addicionals. Una de les nostres reivindicacions era que s'actualitzara la població i també que era necessari que el finançament per capita s'aproximara a la mitjana, ja que tradicionalment hem estat per sota. Era necessari que el nou sistema ens aproximara a la mitjana per capita i és cert que en repartiment del fons addicional això no s'ha solucionat. Encara hi ha temps per solucionar-ho. L'existència del fons de competitivitat, que s'aprova per aproximar a totes les comunitats a una mitjana per càpita, possibilita que això es pugui solucionar.

—**Però confiar el resultat final al fons de competitivitat és com fiar-ho tot a l'últim recurs.**

—Acudim a l'últim recurs perquè hem tingut un govern completament paralitzat. Nosaltres hem debatut i exigim al govern que actuara, tinguera criteri, ens deixara participar en el debat, i marcàrem una posició comuna davant Madrid i sempre hem tingut un “no” per resposta. El resultat final és responsabilitat d'aquells que han tingut la vista posada en els tribunals i

s'han despreocupat del finançament, al contrari que han fet els altres governs autonòmics, que sí que s'han fet presents a Madrid. Ara ens queda el recurs del fons de competitivitat.

—**La influència del PSPV-PSOE a Madrid, no obstant això, i en vista dels resultats, tampoc no s'ha deixat notar gaire...**

—Precisament perquè es tracta del PSOE, nosaltres estem satisfets pel

PSPV-PSOE

model. En aquest sentit, no entenem les crítiques de partits que es diuen nacionalistes, que critiquen un model que aprofundeix en l'autogovern, cedint el 50 % de l'IRPF i l'IVA i el 58 % dels impostos especials. Els socialistes estem satisfets amb el model. La plasmació d'eixe model en la Comunitat Valenciana depèn bàsicament de la capacitat negociadora del govern valencià. Als socialistes valencians ens han donat sempre l'esquena. El conse-

ller es va comprometre a crear un grup d'experts neutral per a fixar la posició valenciana, i eixe grup no ha existit. Ells han estat paralitzats, així que ara cal tractar de buscar una solució per al problema que ells mateixos han creat.

—**Davant eixe autisme, el PSPV podria haver utilitzat la seua influència a Madrid per obtenir un millor resultat.**

—El PSPV pot tindre influència en el PSOE, però qui negocia és el govern autonòmic. I qui es reuneix amb el secretari autonòmic per vore les xifres és el govern. L'oposició no pot ser responsable de l'actuació del govern. Nosaltres som responsables, i estem satisfets, junt amb tot el PSOE, per haver dissenyat un bon model. El repartiment s'ha fet per comunitats i ha hi hagut governs autonòmics que han lluitat i altres que no. Un exemple és Nuñez Feijoo. La posició de Galícia la va defensar primer el PSG i després el PP, sense que hi haguera diferències. El problema ací és que el PP s'ha negat a fixar cap reivindicació real, més enllà del discurs de “volem més diners”. El PP tenia fixada la posició des del primer dia: “ens donen el que ens donen, anem a queixar-nos”.

—**Des del PSPV-PSOE estan convençuts que al País Valencià arribaran més dels 1.200 milions que havia calculat el consell, i que la quantitat, al final, podria ser de fins a 1.500 milions. Com es pot assolir eixa xifra?**

—Cal dir que no hem perdut posicions, però que no hem avançat. En la mesura en que el govern valencià ens permeta treballar, anem a intentar que el fons de competitivitat aconseguixi apropar-nos a la mitjana estatal. Ho farem reivindicant-ho al govern d'Espanya.

—**Tant des del PP com des del Bloc asseguren que el nou finançament no**

resol el problema del deute sanitari. És això cert?

—El Bloc fa uns comptes que no casen amb res. El PP fins fa tres dies tenia reunions amb el govern català i coincidien en el fet que, per resoldre la qüestió de la sanitat, proposaven solucions que són les que ara s'han aplicat al nou model: revisar any a any la població i estratificar la població per saber quina assistència sanitària fa falta. Eixa és una bona solució. Una altra cosa és què passa amb les factures pendents en el caixó de la Generalitat. El model de finançament és un model de futur, però no per a les situacions passades i per resoldre els desgavells.

—Des del PP mantenen que si el deute ha augmentat ha estat per l'infrafinançament que ha patit tradicionalment el País Valencià.

—No, no, no. El deute actual és fruit del malbaratament. És sabut per tots que s'ha optat per la política dels grans esdeveniments que ha suposat injectar milions a temes no prioritaris.

—El PP ha proposat modificar algun aspecte de l'estatut valencià per incorporar disposicions presents als estatuts de Catalunya i Andalusia que permetrien un millor finançament per al País Valencià. Creu que això és viable?

—Eixa és una fugida cap a endavant, com cada cop que estan asfixiats. Ells saben, igual que nosaltres, que el resultat del model és fruit de la seua passivitat i ara es plantegen estes qüestions. És ridícul. Ara fa dos anys no paraven de dir com n'eren de meravellosos per haver inclòs en l'estatut una clàusula que permetia que qualsevol avenç en un altre estatut, es podria aplicar ací. És ridícul que un govern que en les últimes setmanes s'ha negat a negociar amb els altres partits la configuració dels consells socials de les universitats, ara diga que vol negociar una cosa tan fonamental per als valencians com l'estatut. Per a fer canvis o incorporacions a l'estatut fa falta una voluntat de consens que avui per avui no existeix.

cional estava dotat de 9.000 milions d'euros, i no 11.000, com finalment fou aprovat. Amb la nova xifra sobre la taula, el govern valencià considera que li correspondrien entre 1.500 i 1.900 milions, i no els 1.200 amb què finalment s'ha quedat.

Sigui com sigui, la xifra el situa en el capítol de fons addicionals molt per sota d'altres territoris. En relació amb la població, cada valencià rebrà 266 euros, mentre que un català n'obté 538 i un habitant de les Illes 384.

Resignació socialista. Amb aquestes xifres, cap partit valencià no pot estar satisfet amb el resultat. De fet, ni tan sols el PSPV-PSOE n'ha fet grans elogis a pesar que comparteix color polític amb el govern de Madrid. L'acord final, de fet, deixa en una situació ben delicada el partit que pilota Jorge Alarte, i, el que és pitjor, posa en evidència l'escassa influència que els socialistes valencians, i el seu

el resultat de les negociacions és responsabilitat de Francisco Camps, perquè no ha “defès amb claredat, amb contundència, amb eficàcia i amb seriositat els interessos dels valencians i les valencianes”. Els socialistes critiquen, a més, que el govern de Camps no haja comptat amb ells per reivindicar de manera conjunta un millor finançament a Madrid i que la comissió d'experts per elaborar un document base que estava previst formalitzar no s'haja arribat a reunir mai.

Descontentament general. Tampoc des d'altres sectors de l'esquerra i el nacionalisme l'acord final ha tingut una bona acollida. Els partits minoritaris reparteixen entre socialistes i populars a l'hora de buscar responsables del resultat final. Des del grup Compromís, format per Iniciativa del Poble Valencià i Bloc, asseguren que el nou model deixa el

El finançament valencià se situa en 2.680 euros per persona, mentre que la mitjana estatal és de 3.000 euros

nou líder, tenen a Madrid. Els socialistes valencians s'han vist obligats a fer durant les últimes dues setmanes mans i mànigues per tractar de transmetre a l'opinió pública el discurs contrari al que alguns dels seus membres reconeixen en públic: que la plasmació en xifres del nou model de finançament és insuficient per a les aspiracions del País Valencià.

El propi secretari general del partit ho reconeixia en un article publicat a *Levante-EMV* el passat 23 de juliol. “Nosaltres no podem estar plenament satisfets”, apuntava Jorge Alarte, si bé reivindicava que “el model plantejat pel govern d'Espanya és millor que l'anterior” perquè “reconeix la realitat poblacional, s'estableixen mecanismes d'actualització i es crea el fons de competitivitat”, a través del qual els socialistes confien a situar el finançament per capita en la mitjana estatal (vegeu l'entrevista adjunta). Segons Alarte, en última instància,

País Valencià “en la mediocritat”, a causa de la “deixadesa i la paràlisi” del consell durant les reunions prèvies a la signatura de l'acord al Consell de Política Fiscal i Financera. “Tot el que siga per sota dels 2.000 euros ens pareix molt poca força per part del PP”, segons la diputada Mireia Mollà, d'Iniciativa.

D'una opinió molt semblant és Enric Morera, del Bloc, que a l'última reunió de la diputació permanent de les Corts Valencianes abans de les vacances va apuntar que “al PP li va bé electoralment el nou model perquè els permet atiar el victimisme” davant el govern de Madrid, sense tindre en compte que aquesta “situació ens penalitza”. “El PP plora com a partit el que no ha sabut defensar com a valencià”, segons Morera, que tampoc no va estalviar crítiques per als socialistes, de qui va dir que confien en el fons de competitivitat per assolir la mitjana estatal. Per a això,

va apuntar, “més val que ens n’anem a Càritas”.

Des d’Esquerra Republicana del País Valencià, el seu president, Agustí Cerdà, assegura que el resultat de les negociacions és fruit d’un estatut, l’aprobat a les Corts Valencianes a principis de 2006, que no tenia ambició suficient. “Amb l’estatut que negociaren Camps i Pla, no es podia exigir res millor. L’estatut no donava per a res més”, explica, i afegeix: “és increïble que no apliquen un correctiu per acabar amb la sagnia de dèficit fiscal de cinc mil cinc-cents milions que arrossega el País Valencià”.

Piruetes política. Precisament eixe plantejament mantingut fins ara pels partits minoritaris (el que assegurava que la reforma de l’estatut pactada per PP i PSPV-PSOE no era prou ambiciosa), que fins ara havia obtingut el menyspreu del Partit Popular, s’ha colat en el discurs dels conservadors valencians. En una pirueta política inèdita, el conseller d’economia valencià Gerardo Camps va proposar reformar l’estatut per tal d’equiparar-lo a les cartes magnas catalana o andalusa, que blinden en el seu articulat les inversions de l’estat en aquests territoris. Es tractaria d’activar la famosa “clàusula Camps”, una ocurrència legal inclosa durant la reforma de l’estatut valencià segons la qual s’hi podrà incorporar qualsevol disposició present en un altre estatut autonòmic.

La proposta del conseller Camps, que de moment ha obtingut el rebuig de l’altre partit majoritari, el PSPV-PSOE, posa en evidència les mancances d’un estatut que, en el seu dia, populars i socialistes van beneir com el millor dels possibles. A més a més, l’estratègia del govern PP planteja una pila de contradiccions: el propi Partit Popular té presentat un recurs davant el Tribunal Constitucional (TC) contra la clàusula de l’estatut català que ara el govern Camps planteja incorporar a l’estatut valencià. Si el TC dona llum verda, el PP farà tot el possible per incorporar elements d’un estatut que fa només dos anys demonitzava.

Violeta Tena

El debat balear del finançament

Antich explica el finançament, però els socis del PSOE no se’n refien i mantenen dubtes.

Va ser una sessió extraordinària del Parlament. Extraordinària per dos motius. Un, perquè el període de sessions es va tancar el passat 16 de juny i la compareixença del president davant del plenari, per tant, era especial i monogràficament destinada a explicar l’acord en la reforma del sistema de finançament autonòmic. I en segon lloc, perquè els socis –Bloc, UM i Eivissa pel Canvi– manifestaren més dubtes sobre el finançament que no l’oposició, el PP.

Antich. El president va començar la seva intervenció recordant el que havia demanat el Parlament per unanimitat el 28 d’octubre de 2008: “donar suport al Govern de les Illes Balears en les seves negociacions amb el govern d’Espanya per tal d’aconseguir un nou sistema de finançament just”. Segons Antich, “hem aconseguit l’objectiu, perquè els ciutadans i ciutadanes de les Illes se situaran en la mitjana estatal en matèria de finançament autonòmic”. Per al president, l’acord que es va tancar al Consell de Política Fiscal i Financera suposa que “es posa fi, explícitament, a la greu injustícia que les Balears han patit els darrers vuit anys, quant al finançament (...). El nou model estimularà les economies més emprenedores per crear més riquesa, com les Balears. Per primera vegada estam davant d’un model dinàmic, que preveu com a element fonamental la població real, però també les variacions de població

que es puguin produir en el futur”. A més, Antich volgué subratllar que “una clàusula específica per a les Illes Balears garanteix arribar a la mitjana del finançament”. Seguint les dades aportades pel conseller d’Economia, Carles Manera –vegeu l’entrevista concedida a aquest setmanari en el número de la setmana passada–, el president afirmà rotundament que els 500 milions, “com a mínim”, de finançament addicional “estan garantits” i que si hi ha “variacions” seran a l’alça, en benefici de les Balears.

Tingué també paraules d’agraïment pel suport de la societat civil al Govern en la negociació: “Aquest resultat ha estat possible perquè la societat civil, les forces polítiques i el Govern de les Illes Balears s’han unit per demanar, de forma rigorosa i assenyada, un tracte just i igualitari per a les nostres Illes. Aquest resultat és, per tant, la conseqüència fructífera i tangible del diàleg. El diàleg polític i amb els agents econòmics i socials que hem mantingut des de l’inici de la legislatura. I el diàleg permanent, basat en la fermesa i en la voluntat recíproca d’entesa, que el govern ha mantingut amb el govern de l’estat. Vull destacar, i agrair, molt sincerament, la consistència, el seny i el tarannà constructiu amb què els agents més dinàmics i més rigorosos de la societat de les Balears, units en una plataforma cívica, han reivindicat els drets i les necessitats de les nostres illes. Vull agrair a tots –a empresaris i sindicats, experts, representants polítics i associacions de diferents tipus– l’empenta que han donat a les institucions de les Illes Balears a l’hora de presentar davant el Govern de l’Estat les exigències dels nostres ciutadans”.

Els socis. S’esperava amb expectació com avaluarien els socis del PSOE l’acord assolit. Per part d’Eivissa pel Canvi, Marian Suárez, es congratulà